

II

(Tiedonannot)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDONANNOT

EUROOPAN KOMISSIO

Komission tiedonanto kansalaisaloitteesta ”End the Cage Age” (”Häkkikasvatuksen aika on ohi”)

(2021/C 274/01)

1. JOHDANTO: KANSALAISSALOITE

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artiklan 4 kohdan mukaan vähintään miljoona kansalaista merkittävästä määrästä EU:n jäsenvaltioita voi pyytää eurooppalaisen kansalaisaloitteen välityksellä Euroopan komissiota toimivaltuuksiensa rajoissa tekemään asianmukaisen ehdotuksen asiasta, jossa näiden kansalaisten mielestä tarvitaan EU:n säädöstä perussopimusten soveltamiseksi. Eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan asetuksessa (EU) 2019/788 ⁽¹⁾ (kansalaisaloiteasetus).

”End the Cage Age” (”Häkkikasvatuksen aika on ohi”) on kuudes numeeriset kynnyksarvot saavuttanut eurooppalainen kansalaisaloite ⁽²⁾. Siinä kehoitetaan komissiota ryhtymään tuotantoeläinten kohtelun osalta toimiin seuraavasti:

”EU:ssa pidetään satoja miljoonia tuotantoeläimiä häkeissä lähes koko niiden elämän ajan, mikä aiheuttaa eläimille suurta kärsimystä. Pyydämme Euroopan komissiota lopettamaan tämän tuotantoeläinten epäinhimillisen kohtelun.

Häkeissä pitämisestä aiheutuu joka vuosi kärsimystä valtavalle määrälle tuotantoeläimiä. Eläinten pitäminen häkeissä on julmaa ja tarpeetonta, sillä on olemassa häkittömiä järjestelmiä, joissa eläinten elinolot ovat paremmat.

Komissiota pyydetään tämän vuoksi esittämään lainsäädäntöä, jossa kielletään

- häkkien käyttö munintakanojen, kanien, nuorikkokanojen, siitosbroilereiden, siitoskanojen, viiriäisten, ankkujen ja hanhien kasvatuksessa;
- porsitushäkkien käyttö emakkojen kasvatuksessa;
- emakkokarsinat siltä osin kuin niitä ei ole jo kielletty;
- vasikoiden yksittäiskarsinat siltä osin kuin niitä ei ole jo kielletty.” ⁽³⁾

Kansalaisaloitteen järjestäjät kertoivat aloitteen tavoitteista yksityiskohtaisesti komission kanssa 30. lokakuuta 2020 pidetyssä kokouksessa ja Euroopan parlamentin 15. huhtikuuta 2021 järjestämässä julkisessa kuulemisessa. Euroopan parlamentti kävi tästä kansalaisaloitteesta täysistuntokeskustelun 10. kesäkuuta 2021 ja hyväksyi päätöslauselman ⁽⁴⁾, jossa esitetään parlamentin kanta.

Tässä tiedonannossa esitetään komission oikeudellinen ja poliittinen arviointi kansalaisaloitteesta ja toimet, joihin komissio aikoo ryhtyä, sekä perustelut näille toimille ja niiden suunniteltu aikataulu kansalaisaloiteasetuksen 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/788, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 55).

⁽²⁾ Liite sisältää lisätietoja kansalaisaloitemenettelystä, kuten vaaditut kynnyksarvot ja tuenilmausten määrän.

⁽³⁾ https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2018/000004_fi

⁽⁴⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2021-0296_FL.html

2. TAUSTAA

Tämä kansalaisaloite on osoitus siitä, että maatalouden halutaan siirtyvän kohti eettisempiä ja kestävämpiä tuotantojärjestelmiä. Tavoite voidaan saavuttaa muun muassa uudistamalla eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöä. Komissio pitää tähän vaateeseen vastaamista tärkeänä painopisteenä, minkä se on tehnyt selväksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa ⁽⁵⁾ ja Pellolta pöytään -strategiassa ⁽⁶⁾. Kansalaisaloitteen mukaan EU:ssa on tällä hetkellä yli 300 miljoonaa eläintä häkeissä.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa määritellään, että eläimet ovat tuntevia olentoja. EU:lla on merkittävänä elintarvikkeiden tuojana moraalinen vastuu varmistaa, että eläinten olot maataloilla ovat EU:n periaatteiden mukaisia, myös EU:n tuomien elintarvikkeiden osalta.

Häkkien käytöstä alettiin luopua asteittain 22 vuotta sitten, kun munintakanojen kasvatusta koskeva uusi lainsäädäntö tuli voimaan. Tieteellisen analyysin perusteella tätä lähestymistapaa kannatti soveltaa myös muihin lajeihin, kuten vasikoihin ja sikoihin. Osittaisia kieltoja säädettiin vasikoiden osalta vuonna 1997 ja sikojen osalta vuonna 2001.

2.1. Tuotantoeläinten hyvinvointia koskeva nykyinen oikeudellinen kehys

Eläinten hyvinvointia koskeva EU:n lainsäädäntö on kehittynyt ja laajentunut kattavuudeltaan sen jälkeen, kun ensimmäinen eläinten hyvinvointia koskeva EU-säädös hyväksyttiin vuonna 1974. Nykyisen tuotantoeläinten pitämistä koskevan oikeudellisen kehyksen muodostaa tuotantoeläinten suojelua koskeva yleisdirektiivi ⁽⁷⁾. Siinä vahvistetaan yleiset periaatteet ja annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus hyväksyä tiukempia säännöksiä edellyttäen, että ne ovat sopusoinnussa EU:n sääntöjen kanssa. Tätä yleisdirektiiviä täydentävät neljä alakohtaista direktiiviä, joilla säännellään munintakanojen, broilerin, vasikoiden ja sikojen hyvinvointia.

Yleisdirektiivissä säädetään, että eläinten liikkumavapautta ei saa rajoittaa niin, että se aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kärsimystä tai vahinkoa. Lisäksi siinä edellytetään, että eläimen ollessa jatkuvasti tai säännöllisesti kytkettynä, kahlehdittuna tai eristettynä sillä on oltava tilaa sen verran kuin sen fysiologisten ja etologisten tarpeiden kannalta on tarkoituksenmukaista. Näin ollen eläinten pitäminen häkeissä on sallittua tietyin edellytyksin.

Alakohtaisissa direktiiveissä säädetään eristettynä pitämistä koskevat erityiset säännöt:

- Munintakanojen osalta virikkeettömien häkkien käyttö kiellettiin EU:ssa vuonna 1999 hyväksytyllä lainsäädännöllä, johon kuului yhteensä 12 vuotta kestänyt kaksivaiheinen siirtymäaika: ensimmäistä kertaa käyttöön otettavien häkkien on täytynyt olla vuodesta 2003 alkaen virikehäkkejä, ja virikkeettömien häkkien käyttökielto munintakanojen kasvatuksessa on koskenut EU:ssa kaikkia maatiloja vuodesta 2012 alkaen. Nykyisin munintakanoja voidaan pitää virikehäkeissä, joissa niillä on esimerkiksi mahdollisuus istua orrella ja kaapia maata ⁽⁸⁾.
- Vuodesta 2013 alkaen on ollut pakollista pitää naaraspuolisia sikoja (emakoita) ryhmissä aikana, joka alkaa neljä viikkoa astutuksen (karjun kanssa parittelun tai keinosiemennyksen) jälkeen ja päättyy viikkoa ennen odotettua porsimispäivää. Muuna aikana (eli aikana, joka alkaa viikkoa ennen odotettua porsimispäivää ja päättyy neljä viikkoa astutuksen jälkeen) suurta osaa EU:ssa kasvatettavista nuorista emakoista ja emakoista pidetään EU:n lainsäädännön mukaisesti porsitushäkeissä ja emakkokarsinoissa ⁽⁹⁾.
- Vuodesta 2007 alkaen on ollut kiellettyä pitää kahdeksan viikon ikäisiä tai vanhempia vasikoita eristettynä yksittäiskarsinoissa. Alle kahdeksanviikkoisten vasikoiden pitäminen yksittäiskarsinoissa on kuitenkin mahdollista sovellettavassa EU:n lainsäädännössä ⁽¹⁰⁾ säädetyin edellytyksin.

EU:ssa ei ole säädetty erityistä eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöä muiden tässä eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa mainittujen eläinten osalta.

Pyyntö luopua asteittain häkkien käytöstä on yhdenmukainen nykyisen kehityksen kanssa, sillä useat jäsenvaltiot ovat jo kieltäneet häkkien käytön joko kokonaan tai osittain:

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_en

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/food/farm2fork_en

⁽⁷⁾ Neuvoston direktiivi 98/58/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998, tuotantoeläinten suojelusta (EYVL L 221, 8.8.1998, s. 23).

⁽⁸⁾ Neuvoston direktiivi 1999/74/EY, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1999, munivien kanojen suojelun vähimmäisvaatimuksista (EYVL L 203, 3.8.1999, s. 53).

⁽⁹⁾ Neuvoston direktiivi 2008/120/EY, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista (EUVL L 47, 18.2.2009, s. 5).

⁽¹⁰⁾ Neuvoston direktiivi 2008/119/EY, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, vasikoiden suojelun vähimmäisvaatimuksista (EUVL L 10, 15.1.2009, s. 7).

Munintakanojen virikehäkit:

- kielletty Itävallassa ja Luxemburgissa;
- kielletty Ranskassa uusilla tai kunnostetuilla maataloilla;
- kielletty Saksassa vuodesta 2025 alkaen, Tšekissä vuodesta 2027 alkaen, Valloniassa (Belgiassa) vuodesta 2028 alkaen ja Slovakiassa vuodesta 2030 alkaen.

Emakkokarsinat ja porsitushäkit:

- kielletty Ruotsissa;
- porsitushäkit sallittu porsimisaikana enintään viiden päivän ajan Saksassa vuoteen 2036 asti;
- emakkokarsinat kielletty Saksassa vuodesta 2029 alkaen;
- emakkokarsinat kielletty vieroituksesta alkaen Tanskassa siten, että kieltö tulee kokonaan voimaan vuonna 2035;
- emakkokarsinat kielletty neljä päivää hedelmöityksen jälkeen Alankomaissa ja 10 päivää hedelmöityksen jälkeen Itävallassa.

Kanihäkit:

- kielletty kaninlihan tuotannossa Itävallassa, Saksassa ja Alankomaissa;
- virikkeettömät häkit kielletty kaninlihan tuotannossa vuodesta 2016 alkaen ja virikkeelliset häkit kielletty kaninlihan tuotannossa ja siitosnaaraiden kasvatuksessa vuodesta 2025 alkaen Flanderissa (Belgiassa);
- Saksassa, Alankomaissa ja Ruotsissa sovellettavat erityiset kaneja koskevat vaatimukset, kuten se, että kaneja on oltava yhdessä häkissä vähintään kaksi (lihakanit) ja että saatavilla on oltava sopivaa jyrstävää, karkearehua ja koroke.

2.2. EU:n tämänhetkinen toimintapoliittinen tausta

Komissio hyväksyi 11. joulukuuta 2019 tiedonannon *Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta* ⁽¹⁾, joka on kattava strategia EU:n muuttamisesta nykyaikaiseksi, resurssitehokkaaksi ja kilpailukykyiseksi taloudeksi, joka ottaa huomioon kestävyuden kaikki osa-alueet, myös eläinten hyvinvoinnin.

Komissio hyväksyi 20. toukokuuta 2020 (osana vihreän kehityksen ohjelmaa) Pellolta pöytään -strategian ⁽²⁾, johon kuuluu suunnitelma oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten. Komissio pyrkii varmistamaan strategian avulla paitsi sen, että EU:ssa saatavilla olevat elintarvikkeet ovat turvallisia, ravitsevia ja laadukkaita, myös sen, että tästä tulee maailmanlaajuinen kestävyysnormi. Eläinten hyvinvoinnilla on merkittävä rooli kestävässä kehityksen agendassa, ja strategiaan sisältyy sitoumus, jonka mukaan komissio esittää lainsäädäntöehdotuksia eläinten hyvinvointia koskevan EU:n lainsäädännön tarkistamisesta vuoden 2023 loppuun mennessä sen jälkeen, kun on tehty arviointi nykyisestä lainsäädännöstä (toimivuustarkastus) ja vaikutustenarviointi. Tavoitteena on myös parantaa eläinten hyvinvointia, laajentaa lainsäädännön soveltamisalaa ja sovittaa se yhteen viimeisimmän tutkimustiedon kanssa sekä helpottaa sen täytäntöönpanoa.

Komissio ilmoitti strategiassa aikovansa myös

- tarkastella vaihtoehtoja eläinten hyvinvointia koskevia merkintöjä varten, jotta lisäarvo, jonka tuotteet saavat eläinten hyvinvointia edistävien käytäntöjen ansiosta, voitaisiin hyödyntää paremmin elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa, ja
- ehdottaa kehystä kestäväällä tavalla tuotettujen elintarvikkeiden merkintäjärjestelmää varten.

Pellolta pöytään -strategiassa tunnustetaan yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) rooli kestäviin elintarvikejärjestelmiin siirtymisen tukijana. YMP:n osalta parhaillaan käynnissä olevan lainsäädäntömenettelyn yhteydessä ja siinä määrätyn edellytyksin on tarkoitus perustaa vuodesta 2023 alkaen uusi järjestelmä, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat hyödyntää ilmasto- ja ympäristöjärjestelmiä ⁽³⁾ tukena siirtymässä kohti parempaa eläinten hyvinvointia ⁽⁴⁾. Ilmasto- ja ympäristöjärjestelmät tukevat maataloustuottajia tarjoamalla hoitositoumuksia, joilla korvataan heille aiheutuneet ylimääräiset

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_fi

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/food/farm2fork_en

⁽³⁾ Ilmasto- ja ympäristöjärjestelmät ovat maatalouden alan maksujärjestelyjä, joiden tarkoituksena on suojella ympäristöä, ilmastoa ja eläinten hyvinvointia: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Eco-schemes>

⁽⁴⁾ Luettelo ilmasto- ja ympäristöjärjestelmien tukeen mahdollisesti oikeutetuista maatalouskäytännöistä on saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/factsheet-agri-practices-under-ecoscheme_en.pdf

kustannukset tai tulojen menetykset, jotka liittyvät pakollisia vaatimuksia pidemmälle ulottuviin tiukennettuihin vaatimuksiin. Ilmasto- ja ympäristöjärjestelmät rahoitetaan kokonaan unionin yleisestä talousarviosta.

Vuosien 2014–2022 YMP:n tarjoamat mahdollisuudet eläinten hyvinvoinnin tukemiseksi ovat saatavilla myös vuoden 2022 jälkeen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston puitteissa. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston rahoittamat hankkeet ("tukitoimet") edellyttävät yhteisrahoitusta jäsenvaltioilta. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukea on saatavilla hoitositoumuksina, joilla korvataan maataloustuottajille aiheutuneet ylimääräiset kustannukset tai tulojen menetykset, jotka liittyvät pakollisia vaatimuksia pidemmälle ulottuviin tiukennettuihin vaatimuksiin ja eläinten hyvinvoinnin kannalta suotuisampaan eläinten kasvatukseen. Se, missä määrin Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ja ilmasto- ja ympäristöjärjestelmien tuki kohdistetaan eläinten hyvinvointiin, riippuu jäsenvaltioiden tarpeista ja priorisoinnista.

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ja ilmasto- ja ympäristöjärjestelmien tukitoimien avulla voidaan tukea myös seuraavia asioita:

- koulutus ja neuvonta,
- luonnonmukaisiin viljelymenetelmiin siirtyminen ja niiden jatkaminen,
- laatujärjestelmät ja
- elintarvikeketjun toimijoiden välinen yhteistyö ja innovointi maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden ⁽¹⁵⁾ puitteissa.

Eläinten hyvinvointi on tarkoitus asettaa yhdeksi YMP:n erityistavoitteista kaudelle 2023–2027 ⁽¹⁶⁾. Kukin jäsenvaltio arvioi tilanteensa SWOT-analyysin (vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat) ja erityisten tarpeidensa perusteella. Tämä koskee erityisesti eläinten hyvinvoinnin parantamista ja mikrobilääkkeiden käytön vähentämistä. Kukin jäsenvaltio määrittelee tämän perusteella tukitoimet, jotka sisällytetään YMP:n kansalliseen strategiasuunnitelmaan (kansalliset strategiasuunnitelmat tulevat voimaan komission hyväksynnän jälkeen vuoden 2023 alusta alkaen), jossa esitetään myös strategia erilaisten YMP:n välineiden yhdistämisestä. Suunnitelmien täytäntöönpanon edistymistä mitataan ja seurataan siihen tarkoitettujen indikaattoreiden avulla.

Nykyisin voimassa olevien eläinten hyvinvointia koskevien pakollisten lakisääteisten vaatimusten noudattaminen ⁽¹⁷⁾ on myös jatkossa yksi edellytyksistä sille, että maataloustuottajat voivat saada täysimääräisenä YMP:n suoraa tukea ja tiettyjä (vuotuisia) Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukia, mukaan lukien eläinten hyvinvoinnin edistämistuet.

Komissio hyväksyi YMP:n kansallisia strategiasuunnitelmia koskevat suositukset joulukuussa 2020. Nämä suositukset on osoitettu erityisesti kullekin jäsenvaltiolle, ja ne sisältävät useita tuotantoeläinten hyvinvointia parantavia toimenpiteitä ⁽¹⁸⁾.

Komissio käynnisti äskettäin tutkimuksen eläinten hyvinvoinnin parantamista ja mikrobilääkkeiden käytön vähentämistä edistävästä YMP:n toimenpiteistä ja välineistä ⁽¹⁹⁾, jotta se voisi auttaa jäsenvaltioita muotoilemaan tukitoimet suositusten mukaisesti. Tutkimus on tarkoitus saada valmiiksi lokakuussa 2021.

2.3. Tieteellinen tausta ja käynnissä olevat hankkeet

Eläinten parempi hyvinvointi ei ole ainoastaan eettinen kysymys, vaan se myös parantaa eläinten terveyttä ja vähentää lääkkeiden tarvetta, minkä ansiosta se hidastaa mahdollista mikrobilääkkeille resistenttien mikro-organismien syntymistä ja parantaa elintarvikkeiden laatua. Lisäksi esimerkiksi munintakanojen stressin väheneminen vähentää salmonellan esiintymistä parvissa. Ihmisten ja eläinten hyvinvointi liittyvät läheisesti toisiinsa.

⁽¹⁵⁾ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/about>

⁽¹⁶⁾ YMP:n uudistamista koskeva lainsäädäntömenettely on edelleen käynnissä. Näin ollen sen eläinten hyvinvointia koskevien pääkohtien kuvaus edellyttää vielä lainsäätäjien lopullista hyväksyntää.

⁽¹⁷⁾ YMP:n niin kutsutut "täydentävät ehdot", jotka ovat olleet voimassa vuodesta 2003 alkaen. Tätä ei tarkasteta järjestelmällisesti ennen tukien maksamista, mutta vähintään yhdelle prosentille edunsaajista on tehtävä jälkikäteen paikan päällä täydentäviä ehtoja koskeva tarkastus. Tämä on tehokas keino lisätä edunsaajien tietoisuutta eläinten hyvinvointia koskevista vaatimuksista: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/income-support/cross-compliance_fi

⁽¹⁸⁾ Suositukset on räätälöity ja osoitettu yksittäisille jäsenvaltioille. Ne auttavat kutakin jäsenvaltiota YMP:n kansallisen strategiasuunnitelman laatimisessa, sillä niissä määritellään keskeiset alat, joihin suunnitelmassa olisi keskityttävä: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en#cap-strategic-plans-recommendations

⁽¹⁹⁾ *Evaluation study of the CAP measures and instruments promoting animal welfare and reduction of antimicrobials use* (AGRI-2020-0319; tutkimus on määrä julkaista lokakuussa 2021).

Komission tärkein tieteellinen neuvonantaja tällä alalla on Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA), joka on antanut viimeisten 20 vuoden aikana lausuntoja (muun muassa) munintakanojen ja sikojen hyvinvoinnista. EFSA tekee parhaillaan uusia tieteellisiä arviointia kansalaisaloitteen kattamien eläinlajien ja -ryhmien häkeistä. Nämä arvoinnit ovat saatavilla vuosina 2022 ja 2023. EFSA:n äskettäin antaman lausunnon voidaan katsoa heijastavan tämänhetkistä tietämystä tästä asiasta kaniin osalta ⁽²⁰⁾.

Äskettäin julkaistuissa tieteellisissä tutkimuksissa on osoitettu, että on olemassa tehokkaita vaihtoehtoisia tuotantojärjestelmiä, joissa ei käytetä häkkejä. Lisäksi Euroopan parlamentin vetoisuusvaliokunnalle ⁽²¹⁾ äskettäin tehdyssä tutkimuksessa todetaan, että munintakanoja varten tarkoitettujen häkittömien järjestelmien vastaavat taloudellisilta, ympäristöön liittyviltä ja sosiaalisilta näkökohdilta virikehäkkijärjestelmiä. Toisessa tutkimuksessa ⁽²²⁾ esitetään yleiskatsaus munintakanojen, emakkojen, kaniin, ankkujen, hanhien, vasikkojen ja viiräisten häkkikasvatuksesta tehdystä tieteellisestä tutkimuksesta. Siinä kuvaillaan eristettyinä häkeissä tapahtuvan kasvatuksen ja vaihtoehtoisissa tuotantojärjestelmissä käytettävien kasvatustapojen vaikutuksia hyvinvointiin. Muissa raporteissa kuvaillaan, millaisia ympäristöön ja hyvinvointiin liittyviä haasteita, mahdollisuuksia ja mahdollisia seurauksia voisi olla sillä, että eläinten hyvinvointia parannettaisiin ja häkkien käytöstä luovuttaisiin tiettyjen tuotantoeläinten kasvatuksessa EU:ssa ⁽²³⁾.

Useissa käynnissä olevissa tutkimus- ja innovaatiohankkeissa, jotka ovat myös EU:n rahoittamia, tarkastellaan eläinten hyvinvointia ja erityisesti vähäisin tuotantopanoksien toimivaa ⁽²⁴⁾ ja luonnonmukaista viljelyä, täsmäviljelyä ⁽²⁵⁾ ja hyvinvoinnin kannalta suotuisampia käytäntöjä tehotuotannossa. Vaikka yhdessäkin hankkeessa ei ole vielä tähän mennessä tarkasteltu nimenomaan häkkien käytöstä luopumista, tietyissä Horisontti 2020 -ohjelmasta rahoitetuissa CORE ⁽²⁶⁾ Organic Cofundin ⁽²⁷⁾ hankkeissa tutkitaan eläinten kasvatusta olosuhteissa, joissa eläimet voivat tyydyttää luontaiset tarpeensa, ja siihen liittyviä kysymyksiä. Niitä ovat muun muassa seuraavat:

- POWER-hanke, jossa tutkitaan sikojen kasvatustiloihin ja hoitomenetelmiin tehtäviä yhdistettyjä parannuksia, mukaan lukien porsituskarsinoiden suunnittelun vaikutukset, emakkojen genetiikka ja hoitostrategiat, jotka koskevat vastasyntyneiden porsaiden kuolleisuutta ja porsaiden terveyttä ennen vieroitusta ja sen jälkeen; ja
- COST-toimiin kuuluva GroupHouseNet-hanke ⁽²⁸⁾, jonka tarkoituksena on tarjota EU:n karjateollisuudelle sikojen ja siipikarjan jalostukseen ja hoitoon liittyviä innovaatioita, jotka ovat tarpeen, jotta EU:n karjateollisuudessa voidaan siirtää onnistuneesti suuriin ryhmiin perustuviin kasvatusjärjestelmiin tarvitsematta tehdä kivuliaita hännän tai nokan tyydytyksiä.

EU:n uusi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma *Horisontti Eurooppa* tarjoaa lisätukea vuosina 2021–2027 erityisesti maa- ja metsätaloutta sekä maaseutualueita koskevalla toiminta-alalla ⁽²⁹⁾.

2.4. Sosiaalinen ja taloudellinen tausta

Yhä useampi kuluttaja vaatii eläinten hyvinvoinnin kannalta suotuisampia tuotantomenetelmiä ja tietoja, joiden avulla he voivat tunnistaa eläinystävällisissä oloissa tuotetut tuotteet ⁽³⁰⁾.

⁽²⁰⁾ Eläinten terveyttä ja hyvinvointia käsittelevä EFSA:n lautakunta, *Health and welfare of rabbits farmed in different production systems*, tieteellinen lausunto (EFSA-Q-2019-00593); hyväksytty 21. marraskuuta 2019: <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5944>

⁽²¹⁾ *End the cage age: looking for alternatives — overview of alternatives to cage housing and the impact on animal welfare and other aspects of sustainability* (30-11-2020); https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU%282020%29658539 [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/658539/IPOL_STU\(2020\)658539_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/658539/IPOL_STU(2020)658539_EN.pdf)

⁽²²⁾ *Compassion in World Farming* (21. helmikuuta 2021), *Scientific briefing on caged farming – overview of scientific research on caged farming of laying hens, sows, rabbits, ducks, geese, calves and quail*: <https://www.ciwf.eu/media/7444223/ciwf-february-2021-scientific-briefing-on-caged-farming.pdf>

⁽²³⁾ *Esim. Assessment of environmental and socio-economic impacts of increased animal welfare standards — transitioning towards cage-free farming in the EU*, politiikkaa käsittelevä raportti: <https://ieep.eu/publications/assessment-of-environmental-and-socio-economic-impacts-of-increased-animal-welfare-standards>; Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, *Maatalous ammattina ja kannattavuushaaste*, lausunto (hyväksytty 18. heinäkuuta 2019).

⁽²⁴⁾ "Vähäisin tuotantopanoksien toimiva" viljely kattaa eläimiin viitattaessa "laajaperäisen" maatalouden, ulkoilumahdollisuuden, paikallisten rotujen käytön jne., mikä voi lisätä hyvinvointia ja vähentää antibioottien käyttöä.

⁽²⁵⁾ "Täsmäviljelyllä" tarkoitetaan eläimiin viitattaessa kaikkia teknologioita, jotka mahdollistavat karjan seurannan, kuten navettaan asennettavaa kameraa, joka voi auttaa havaitsemaan ongelmat varhaisessa vaiheessa.

⁽²⁶⁾ Vuonna 2004 perustettu eurooppalaisten ministeriöiden ja tutkimusneuvostojen verkosto, joka rahoittaa luonnonmukaisia elintarvike- ja tuotantojärjestelmiä koskevaa tutkimusta.

⁽²⁷⁾ <https://projects.au.dk/coreorganiccofund/core-organic-cofund-projects/>

⁽²⁸⁾ <https://www.grouphousenet.eu/about-2>

⁽²⁹⁾ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/cluster-6-food-bioeconomy-natural-resources-agriculture-and-environment_en

⁽³⁰⁾ *Attitudes of Europeans towards animal welfare*, erityiseurobarometri 442 (maaliskuu 2016): [file:///C:/Users/sandekn/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosofEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/ebs_442_en%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/sandekn/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosofEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/ebs_442_en%20(1).pdf)

Tuotantoeläimiä kasvatetaan häkeissä erilaisista, pääasiassa taloudellisista syistä. Tällaiset järjestelmät (erityisesti tehotuotantoyksiköissä) ovat taloudellisesti tehokkaita ja tarjoavat käytännöllisemmät työolosuhteet. Sisäkasvatus voi olla jossain määrin välttämätöntä bioturvallisuussyistä, jotta välttyään tietyiltä eläintaudeilta.

Häkkien käytöstä luopuminen edellyttää nykyisiin tuotantojärjestelmiin tehtäviä muutoksia ja usein kalliita investointeja. Maataloustuottajat voivat joutua tekemään muutoksia tuotantotiloihinsa, ostamaan uusia laitteita ja mukauttamaan tuotanto- ja hoitokäytäntöjään. Siirtyminen tiukemmin eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset täyttäviin tuotantojärjestelmiin parantaa kuitenkin usein tuottajien mainetta yhteiskunnassa ja lisää luottamusta heidän tekemäänsä työtä kohtaan ⁽³¹⁾. EU:n tiukat eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset parantavat EU:n maataloustuotteiden mainetta ja selittävät osaltaan niiden suuren kysynnän, mikä puolestaan takaa tuottajille paremmat tulot. Nykyisiin tuotantojärjestelmiin tehtävät muutokset auttaisivat myös suojelemaan resursseja, joista nykyiset elintarvikejärjestelmät ovat riippuvaisia, mikä puolestaan torjuisi luonnon monimuotoisuuden vähenemistä.

2.5. Kansalaisaloitteen kannalta merkitykselliset käynnissä olevat aloitteet ja toimet

Komissio on jo ryhtymässä tai ryhtynyt Pelloilta pöytään -strategiassa ilmoitetun mukaisesti seuraaviin toimiin eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön, mukaan lukien tuotantoeläinten suojelusta annettu direktiivi 98/58/EY ⁽³²⁾, tarkistamista varten:

- Komissio antoi kesäkuussa 2020 EFSAlle tehtäväksi toimittaa ajantasaisia tieteellisiä lausuntoja nykyisten tuotantojärjestelmien eduista ja haitoista sekä siitä, miten näitä järjestelmiä voitaisiin parantaa eläinten hyvinvointia koskevan alakohtaisen lainsäädännön nykyisin kattamien lajien eli munintakanojen (annettu tehtävä kattaa myös nuoret kanat ja siitoskanat), lihantuotantoa varten kasvatettavien kanojen (myös siitosbroilereiden), vasikoiden ja sikojen osalta. Komissio pyysi kesäkuussa 2021 lisäksi lausuntoja viiriäisten, ankkujen ja hanhien häkeissä tapahtuvaan ja häkittömään kasvatukseen liittyvistä eläinten hyvinvointia koskevista näkökohdista ⁽³³⁾. EFSAn on määrä antaa nämä lausunnot vuosina 2022 ja 2023.
- Komissio julkaisi 7. huhtikuuta 2021 EU:n eläinten hyvinvointia koskeneesta vuosien 2012–2015 strategiasta tehdyn arvioinnin ⁽³⁴⁾ tulokset.
- Komissio arvioi parhaillaan eläinten hyvinvointia koskevaa EU:n säännöstöä (toimivuustarkastus) ⁽³⁵⁾ ja pyrkii määrittämään
- mahdolliset nykyisten sääntöjen suunnitteluun, soveltamisalaan ja täytäntöönpanoon liittyvät puutteet;
- yksinkertaistamista sekä sääntelyyn liittyvien kustannusten ja rasitteiden vähentämistä koskevat mahdollisuudet; ja
- mahdolliset puutteet ja parannuskohteet.

Komissio odottaa saavansa toimivuustarkastuksen valmiiksi vuoteen 2022 mennessä.

- Komissio selvittää vaihtoehtoja EU:n laajuisesti eläinten hyvinvointia koskevaksi tuotemerkinnäksi, jonka avulla parannettaisiin arvon siirtymistä elintarvikeketjussa. Se on perustanut tätä varten EU:n eläinten hyvinvointia käsittelevän foorumin alaryhmän, joka vastaa tästä asiasta, ja käynnistänyt tutkimuksen eläinten hyvinvointia koskevista tuotemerkinnöistä ⁽³⁶⁾.

Lisäksi seuraavat käynnissä olevat ja suunnitellut toimet ovat merkityksellisiä tämän kansalaisaloitteen kannalta:

- Tutkimukset tietojen keräämiseksi asteittaisen häkkien käytöstä luopumisen ympäristöön liittyvistä ja sosioekonomisista seurauksista ja selkeämmän käsityksen saamiseksi EU:n nykyisestä tilanteesta ⁽³⁷⁾.
- Vastuullisia liiketoiminta- ja markkinointikäytäntöjä koskevat menettelysäännöt ovat parhaillaan valmisteltavana. Tavoitteena on kannustaa elintarvikeketjun toimijoita tekemään kestävyttä koskevia sitoumuksia, jotka kattavat myös eläinten hyvinvoinnin. Niihin voi kuulua myös häkittömiin järjestelmiin siirtymistä koskevia sitoumuksia.
- Komissio valmistelee lainsäädäntöehdotuksen kestävä elintarvikejärjestelmän kehiksestä ennen vuoden 2023 loppua. Eläinten hyvinvointia käsitellään keskusteluissa, joita käydään elintarvikejärjestelmän kestävyden määritelmästä sekä elintarvikkeiden ja toimintojen kestävyden arvioinnin perusteista.

⁽³¹⁾ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2096>

⁽³²⁾ Neuvoston direktiivi 98/58/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998, tuotantoeläinten suojelusta (EYVL L 221, 8.8.1998, s. 23).

⁽³³⁾ <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/animal-welfare>

⁽³⁴⁾ https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/strategy/evaluation_strategy_en

⁽³⁵⁾ Toimivuustarkastus kattaa direktiivin 98/58/EY, direktiivin 1999/74/EY, asetuksen (EY) N:o 1/2005, direktiivin 2007/43/EY, direktiivin 2008/119/EY, direktiivin 2008/120/EY ja asetuksen (EY) N:o 1099/2009 sekä asiaankuuluvat täytäntöönpanosäännöt.

⁽³⁶⁾ Tutkimuksen tulosten odotetaan olevan saatavilla vuoden 2021 lopussa.

⁽³⁷⁾ Esim. *Pilot project hens* -hanke (SANTE-2020-G5 051), joka liittyy munintakanoihin, nuoriin kanoihin ja siitoskanoihin (hankkeen on määrä valmistua vuonna 2022): *Evaluation study of the CAP measures and instruments promoting animal welfare and reduction of antimicrobials use* (AGRI-2020-0319; tutkimus on määrä julkaista lokakuussa 2021).

- Komissio ehdottaa vuoteen 2024 mennessä kestävien elintarvikkeiden merkintöjä koskevaa kehystä, jonka olisi katettava elintarvikkeiden ravitsemukselliset, ilmastolliset, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset näkökohdat, mukaan lukien eläinten hyvinvointi.
- Useissa EU:n ulkopuolisten maiden kanssa tehdyissä kahdenvälisissä kauppasopimuksissa on jo nykyisin eläinten hyvinvointia koskevia säännöksiä, mutta EU aikoo ehdottaa, että kumppanimaiden kanssa vapaakauppasopimuksista parhaillaan käytäviin neuvotteluihin ja tuleviin kauppasopimuksiin lisätään kestäviä elintarviketuotantojärjestelmiä käsittelevä luku. Se kattaa myös eläinten hyvinvointiin liittyvän yhteistyön.
- EU edistää myös eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksiaan osallistumalla Maailman eläintautijärjestön (OIE) eläinten hyvinvointia koskevien kansainvälisten vaatimusten ⁽³⁸⁾ kehittämiseen, hyväksymiseen ja täytäntöönpanoon ja tekemällä yhteistyötä Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) kanssa.

3. KANSALAISALOITTEEN EHDOTUSTEN ARVIOINTI

3.1. Vastaus kansalaisaloitteeseen: toimet

Kansalaisaloitteessa pyydetään komissiota ehdottamaan lainsäädäntöä, jossa kielletään

- häkkien käyttö munintakanojen, kanien, nuorikkokanojen, siitosbroilereiden, siitoskanojen, viiriäisten, ankkujen ja hanhien kasvatuksessa;
- porsitushäkkien käyttö emakkojen kasvatuksessa;
- emakkokarsinat siltä osin kuin niitä ei ole jo kielletty; ja
- vasikoiden yksittäiskarsinat siltä osin kuin niitä ei ole jo kielletty.

Komissio aikoo tämän kansalaisaloitteen sekä eettisempiin ja kestävämpiin tuotantojärjestelmiin siirtymistä koskevien odotusten johdosta ehdottaa asteittaista luopumista tällaisista häkkijärjestelmistä ja lopulta niiden kieltämistä kokonaan kaikkien näiden eläinlajien ja -ryhmien osalta EFSAn lausuntojen ja vaikutustenarvioinnin perusteella päätettävien edellytysten (mukaan lukien siirtymäkauden pituus) mukaisesti. Tämä sisällytetään yhdeksi keskeisistä tavoitteista, jotka liittyvät eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön tarkistamiseen, jota komissio on sitoutunut ehdottamaan vuoden 2023 viimeiseen neljännekseen mennessä.

Komissio ottaa tässä tarkistamisessa huomioon seuraavat näkökohdat:

A. Eläinten hyvinvointia koskevan lajikohtaisen lainsäädännön tällä hetkellä kattamat eläimet

Nykyinen lajikohtainen eläinten hyvinvointia koskeva lainsäädäntö munintakanoista, emakoista ja vasikoista tarkistetaan Pellolta pöytäan -strategian puiteissa. Komission on määrä esitellä tätä koskeva ehdotuksensa vuoden 2023 viimeiseen neljännekseen mennessä. Tässä lainsäädännössä kielletään tällä hetkellä tietynlaiset häkit mutta ei kaikkia häkkeitä.

B. Eläinten hyvinvointia koskevaan lajikohtaiseen lainsäädäntöön tällä hetkellä kuulumattomat eläimet

EU:ssa ei ole tällä hetkellä erityistä eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöä useiden tässä eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa mainittujen eläinlajien tai -ryhmien osalta (kanit, nuoret kanat, siitosbroilerit, siitoskanat, viiriäiset, ankat ja hanhet).

Komissio antoi tämän kansalaisaloitteen johdosta kesäkuussa 2020 ja kesäkuussa 2021 EFSAlle tehtäväksi hankkia lisää tutkimustietoa munintakanojen, sikojen, vasikoiden, nuorten kanojen, siitosbroilereiden, siitoskanojen, viiriäisten, ankkujen ja hanhien häkkikasvatusjärjestelmien vaikutuksista eläinten hyvinvointiin vuonna 2022 ja vuoden 2023 alussa, jotta uutta lainsäädäntöä voitaisiin antaa vuoden 2023 viimeiseen neljännekseen mennessä.

Häkkijärjestelmien kieltämisen edellytykset päätetään vaikutustenarvioinnin perusteella. Niissä otetaan huomioon

- hyödyt eläinten hyvinvoinnin kannalta;
- EU:n maatalousalan ja myös pienten maatilojen sosiaaliset ja taloudelliset tarpeet;
- kansainvälistä kauppaa koskevat näkökohdat; ja
- ympäristönäkökohdat.

3.2. Vastaus kansalaisaloitteeseen: suunniteltu aikataulu

Edellä 3.1 luvussa esitetty komission tähän kansalaisaloitteeseen antama vastaus sisällytetään yhdeksi keskeisistä tavoitteista, jotka liittyvät eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön tarkistamiseen, jota komissio on sitoutunut ehdottamaan vuoden 2023 viimeiseen neljännekseen mennessä.

⁽³⁸⁾ Maaeläinten terveyttä koskevan säännösten 7 jakso: <https://www.oie.int/en/standard-setting/terrestrial-code/access-online/>
Vesieläinten terveyttä koskevan säännösten 7 jakso: <https://www.oie.int/en/standard-setting/aquatic-code/access-online/>

Komissio valmistelee tätä lainsäädäntöehdotusta varten vaikutustenarvioinnin edellä kuvaillulla tavalla. Tästä arvioinnista on apua muun muassa liitännäistoimista päätettäessä. Siihen sisältyy julkinen kuuleminen, joka järjestetään vuoden 2022 alussa. Vaikutustenarviointi on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2022 loppuun mennessä.

Vaikka kansalaisaloitteeseen ei sisälly tarkempaa pyyntöä aikataulusta, sen järjestäjät ilmaisivat komission kanssa pidetyssä kokouksessa ja Euroopan parlamentin kanssa järjestetyssä kuulemisessa toiveensa siitä, että häkkien käyttöä koskeva kieltö tulisi voimaan vuonna 2027.

Kiellon voimaantulopäivä ja samalla myös asteittaista käytöstä luopumista varten määritettävän kauden pituus päätetään lainsäädäntöehdotuksen vaikutustenarvioinnin perusteella. Siinä arvioidaan erityisesti sitä, voidaanko ehdotettu lainsäädäntö saattaa voimaan vuodesta 2027 alkaen, kun otetaan huomioon maataloustuottajien tätä siirtymää varten tarvitsema taloudellinen ja muu tuki.

3.3. Siirtymäkauden toimet ja liitännäistoimet EU:ssa

Kansalaisaloitteeseen ei sisälly siirtymäkauden toimia tai liitännäistoimia koskevia pyyntöjä, mutta komission kanssa pidetyssä kokouksessa ja Euroopan parlamentin julkisessa kuulemisessa aloitteen järjestäjät pitivät tällaisia toimia tarpeellisina, jotta voidaan helpottaa siirtymistä häkittömään tuotantoon.

Komissio katsoo, että tasapainoinen siirtymä häkittömiin järjestelmiin edellyttää asiaankuuluvien yhteiskunnallisten kysymysten, eri osapuoliin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten ja ympäristönäkökohtien asianmukaista huomioon ottamista. Siirtymä olisi järjestettävä, ja sitä olisi tuettava siten, että maataloustuottajat voivat pitää kansalaisten vaatimuksia parantaa eläinten hyvinvointia tilaisuutena edistää suoraan eläinten parempaa terveyttä ja hyvinvointia, elintarvikkeiden laatua ja ympäristötavoitteita vaarantamatta kuitenkaan maatilojensa toimintaa. Koko elintarvikeketjulla ja erityisesti elintarviketeollisuudella ja vähittäiskaupan alalla on tässä asiassa tärkeä rooli.

Siksi komissio jatkaa tukitoimenpiteiden kehittämistä ehdottamansa lainsäädännön rinnalla. Tällaisia tukitoimenpiteitä voivat olla esimerkiksi parhaat käytännöt, suuntaviivat, suositukset ja tutkimukset, jotka koskevat häkittömän tuotannon edistämistä ja siihen siirtymistä. Komissio edistää näitä toimenpiteitä koskevaa viestintää ja tiedottamista valmistellessaan asteittaista häkkien käytöstä luopumista. Tarkoituksena on tarjota maataloustuottajille kannustimia siirtymän käynnistämiseen.

— EU myöntää YMP:n puitteissa maataloustuottajille taloudellista tukea häkittömiin järjestelmiin siirtymistä varten maaseudun kehittämissäpolitiikan ja uusien ilmasto- ja ympäristöjärjestelmien tarjoamien välineiden avulla (siinä laajuudessa kuin jäsenvaltiot hyödyntävät näitä mahdollisuuksia). Komissio kannustaa jäsenvaltioita hyödyntämään ilmasto- ja ympäristöjärjestelmiä (kun uutta YMP:aa koskeva lainsäädäntö on hyväksytty) ja esittelemään kansallisissa strategisissa suunnitelmissaan asteittaista häkkien käytöstä luopumista koskevat tukitoimistategiansa. Tämä voisi myös tarkoittaa siirtymistä innovatiivisiin ratkaisuihin ja laajaperäisiin tuotantojärjestelmiin.

Komissio kiinnittää jäsenvaltioiden kansallisia strategisia suunnitelmia arvioidessaan erityistä huomiota siihen, miten jäsenvaltiot aikovat kohdistaa rahoitustukea eläinten hyvinvoinnin parantamiseen. Lisäksi komissio kannustaa jäsenvaltioita lisäämään Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston häkittömiä järjestelmiä koskevan tuen tuki-intensiteettiä⁽³⁹⁾ verrattuna eläinten hyvinvoinnin kannalta vähemmän suotuisiin kasvatustiloihin tehtäviin investointeihin.

Komissio sisällyttää myös maataloustuotteiden edistämistäpolitiikkaa⁽⁴⁰⁾ koskeviin vuotuisiin työohjelmiinsa oman budjettikohdan, josta tuetaan maatalouden kestävydestä ja myös tietyistä eläinten hyvinvointia lisäävistä tekijöistä, kuten häkittömistä tuotantojärjestelmistä, tiedottamista.

YMP:n rahoitusta täydennetään muilla tukitoimilla:

- Maataloustuottajille tarjotaan mahdollisuuksia siirtyä häkkijärjestelmistä suoraan luomutuotantoon luomutuotannosta hyväksytyyn toimintasuunnitelman mukaisesti. Sen tavoitteena on varmistaa, että vuoteen 2030 mennessä 25 prosenttia EU:n maatalousmaasta on luonnonmukaisen maatalouden käytössä. Häkkien käyttö on kielletty luomutuotannossa⁽⁴¹⁾.
- Komissio tukee maataloustuottajia ja muita toimijoita siirtymisessä häkittömiin järjestelmiin jäsenvaltioiden maatiloiden neuvontapalvelujen⁽⁴²⁾ järjestämien tiedotuskampanjoiden ja koulutusten avulla.
- Komissio tekee tiivistä yhteistyötä elintarviketeollisuuden ja vähittäismyyjien kanssa ja kannustaa niitä tukemaan häkittömän tuotannon markkinoiden kehittämistä sopimalla palkitsevat tuottajahinnat.

⁽³⁹⁾ ”Tuki-intensiteetillä” tarkoitetaan julkisen (EU:n tai kansallisten tason) tuen osuutta kokonaisinvestoinnista. Tuki-intensiteetin lisääminen pienentää maataloustuottajan maksamaa osuutta.

⁽⁴⁰⁾ Edistämistäpolitiikka sisältää asetuksen (EU) N:o 1144/2014 nojalla EU:n tai toimialajärjestöjen edistämistoimia varten tarjoamia yhteisrahoitusmahdollisuuksia.

⁽⁴¹⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/com2021_141-organic-action-plan_en.pdf

⁽⁴²⁾ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/income-support/cross-compliance/fas_fi

- Komissio harkitsee Pelloilta pöytään -strategian mukaisesti vaihtoehtoja eläinten hyvinvointia koskevia tuotemerkintöjä varten, jotta voidaan parantaa arvon siirtymistä elintarvikeketjussa. Vaatimus ilmoittaa kuluttajille, ovatko tuotteet peräisin häkeissä vai häkittömissä järjestelmissä kasvatetuista eläimistä, voisi kannustaa maataloustuottajia siirtymään nopeammin häkittömiin järjestelmiin ja auttaa kuluttajia tekemään tietoon perustuvia valintoja. Komissio selvittää myös mahdollisuutta laajentaa maatalouden kaupan pitämisen vaatimusten soveltamisalaa lainsäädännön uudelleentarkastelun yhteydessä (Pelloilta pöytään -strategiassa ilmoitetun mukaisesti).
- Julkisilla hankinnoilla voi olla merkittävä rooli EU:n elintarvikkeiden tuotanto- ja kulutusmallin muuttamisessa, sillä niillä voidaan edistää kestävämpiä elintarvikehankintoja. Komissio sitoutuikin Pelloilta pöytään -strategiassa määrittelemään parhaan tavan asettaa pakolliset vähimmäisvaatimukset kestävä elintarvikkeiden hankintaa varten. Komissio tutkii tässä yhteydessä, miten se voisi tukea siirtymistä häkittömiin järjestelmiin. Osa eläinten hyvinvointia koskevista näkökohdista on jo huomioitu nykyisissä vaatimuksissa, jotka koskevat ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja ⁽⁴³⁾.
- Horisontti Eurooppa -puiteohjelma tarjoaa tarvittaessa päätöksentekijöille ja toimijoille lisää tutkimustietoa. Vuosien 2023–2024 työohjelmassa ehdotetaan erityisesti eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevan eurooppalaisen kumppanuuden luomista.

Lisätoimiin kuuluvat toimenpiteet, joilla varmistetaan nykyainsäädännön parempi ja tiukempi täytäntöönpano. Tämä tarkoittaa esimerkiksi tarkastajien kouluttamista (komission ”Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi” -ohjelman ⁽⁴⁴⁾ avulla) ja komission tekemiä eläinten hyvinvointia koskevien järjestelmien tarkastuksia sekä niihin liittyviä kansallisten hallintoelinten jatkotoimia.

Lisäksi jäsenvaltiot voivat kohdentaa kansallisia valtiontukitoimenpiteitään ⁽⁴⁵⁾ häkittömiin tuotantoon siirtymiseen. Jäsenvaltiot voivat myöntää maatalousalan valtiontukisääntöjen nojalla taloudellista tukea maataloustuottajille niin kauan kuin EU:n vaatimukset eivät ole vielä voimassa. Jos EU:n vaatimukset ovat tulleet voimaan äskettäin, maataloustuottajat voivat saada tukea asiaan liittyviä investointeja varten rajatun ajanjakson ajan.

3.4. KAUPPAPOLIITTISET NÄKÖKOHDAT

Komissio pyrkii edistämään kestävyysvaatimusten käyttöönottoa maailmanlaajuisesti, myös eläinten hyvinvoinnin osalla, ja lisäämään toimintapolitiikan johdonmukaisuutta paikallisten ja tuotujen tuotteiden välillä. Vaikutustenarvioinnissa tutkitaan eri vaihtoehtoja saavuttaa tämä tavoite kolmansista maista peräisin olevien eläinten ja eläinperäisten tuotteiden osalta.

Komissio korostaa *kauppapoliittisessa maatuokinnassaan* ⁽⁴⁶⁾, että tuontituotteiden on oltava asiaankuuluvien EU:n säännösten ja vaatimusten mukaisia ja että tietyissä Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen mukaan määritellyissä olosuhteissa EU voi edellyttää, että tuontituotteiden on noudatettava tietyt tuotantovaatimukset. Oikeus soveltaa tuotantovaatimuksia tuontituotteisiin perustuu tarpeeseen suojella ympäristöä ja vastata eettisiin huolenaiheisiin. Tätä lähestymistapaa noudatettaessa on kunnioitettava täysimääräisesti WTO:n sääntöjä. Myös kahdenvälisiin kauppasopimuksiin on mahdollista sisällyttää tuontituotteisiin sovellettavia eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksia.

EU:n nykyainsäädännön nojalla vain harvoihin eläinlajeihin ja tuotteisiin sovelletaan erityisiä eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksia tuonnin yhteydessä. Koska viejämään munien kaupan pitämistä koskevien vaatimusten vastaavuudesta EU:n vaatimusten kanssa ei ole riittävää varmuutta, tuontimunien pakkauksissa on oltava tuotantotavan merkintänä ”Ei EY:n vaatimusten mukaisia” ⁽⁴⁷⁾. Tuodun lihan mukana olevan terveystodistuksen on todistettava, että viejämään teurastamoja koskevat vaatimukset vastaavat vähintään EU:n eläinten hyvinvointia koskevassa lainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia esimerkiksi tainnutusmenetelmien osalta ⁽⁴⁸⁾.

Komissio edistää aktiivisesti eläinten hyvinvointia koskevia EU:n vaatimuksia kahdenvälisessä yhteistyössä ja työskentelemällä OIE:n ja FAO:n kaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa eläinten olojen parantamiseksi maataloilla koko maailmassa. Asiassa onkin edistytty jonkin verran, mutta onnistumiset ovat olleet rajallisia ja hyvin riippuvaisia kauppakumppaneiden kiinnostuksesta tiukentaa vaatimuksiaan. Komissio aikoo jatkaa ja tehostaa toimiaan kansainvälisellä tasolla.

⁽⁴³⁾ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eu-gpp-criteria-food-procurement-catering-services-and-vending-machines>

⁽⁴⁴⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/btsf_en

⁽⁴⁵⁾ Jäsenvaltiot päättävät itse valtiontuesta ja vastaavat yksin sen rahoittamisesta: https://ec.europa.eu/competition/sectors/agriculture/overview_en.html

⁽⁴⁶⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle aiheesta *Kauppapoliittikan uudelleentarkastelu – Avoin, kestävä ja määrätietoinen kauppapolitiikka* (annettu 18. helmikuuta 2021): https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5bf4e9d0-71d2-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.0022,02/DOC_1&format=PDF

⁽⁴⁷⁾ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevasta yksityiskohtaisista säännöistä munien kaupan pitämisen vaatimusten osalta 23 päivänä kesäkuuta 2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 589/2008 30 artikla (EUVL L 163, 24.6.2008, s. 6).

⁽⁴⁸⁾ Eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä 24 päivänä syyskuuta 2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1099/2009 12 artikla (EUVL L 303, 18.11.2009, s. 1).

Koska EU on merkittävä elintarvikkeiden tuoja, komissio tutkii tätä asiaa eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön tarkistamisen yhteydessä tehtävässä vaikutustenarvioinnissa perehtymällä seuraaviin vaihtoehtoihin, jotka eivät ole toisiaan poissulkevia, ja niiden mahdollisiin yhdistelmiin (ks. alla). Kaikkien mahdollisten tulevien toimenpiteiden on oltava WTO:n sääntöjen mukaisia.

Vaihtoehto 1 ***Yhteistyön tehostaminen kauppakumppaneiden kanssa***

Komissio perustaa erityisiä ”tietopolkuja”, joiden avulla se jakaa ajantasaista tutkimustietoa vaihtoehtoista häkkituotantojärjestelmistä luopumista varten. Komissio pyrkii tehostamaan yhteistyötään kauppakumppaneiden kanssa. Tämä koskee erityisesti niitä kauppakumppaneita, joiden kanssa EU:lla on vapaakauppasopimus tai joiden kanssa kauppaneuvottelut ovat käynnissä tai suunnitteilla. Vaihtoehto on yhdenmukainen Pellolta pöytään -strategiassa tarkoitettujen vihreiden allianssien/kumppanuuksien hengen kanssa, ja sen tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia koskevien EU:n vaatimusten maailmanlaajuisia käyttöönottoja. Kahdenvälisen yhteistyön lisäksi samankaltaisia lähestymistapoja sovelletaan kansainvälisten järjestöjen ja alueellisten elinten kanssa.

Vaihtoehto 2 ***Tiettyjen EU:n sääntöjen soveltaminen tuontituotteisiin***

Komissio arvioi, missä laajuudessa häkkeitä koskevat EU:n säännöt voidaan muuttaa tuontituotteisiin sovellettaviksi erityisvaatimuksiksi asianmukaisen siirtymäkauden jälkeen ja siten, että kansalaisten huolenaiheet otetaan huomioon. EU voisi tarjota siirtymäkauden aikana tukea tai kannustimia kumppanimaille, joista se tuo kyseessä olevia eläimiä/tuotteita, esimerkiksi

- tarjoamalla teknistä tukea ja yhteistyömahdollisuuksia nykyisten ja tulevien kauppasopimusten puitteissa ja
- perustamalla naapuruuspoliittisia ohjelmia ja liittymistä valmistelevia ohjelmia maataloustuotantojärjestelmien saattamiseksi EU:n vaatimusten mukaisiksi ja häkittämiin järjestelmiin siirtymisen tukemiseksi.

Tämän yhteydessä järjestettäisiin koulutusta muiden kuin EU-maiden tarkastajille (”Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi” -ohjelman puitteissa) ja toteutettaisiin tiedotustoimia.

Vaihtoehto 3 ***Eläinten hyvinvointia koskeva merkintäjärjestelmä, jota sovelletaan myös tuontituotteisiin***

Komissio arvioi, voitaisiinko käyttöön ottaa merkintävaatimuksia, joiden avulla EU:n kuluttajille voitaisiin ilmoittaa, ovatko tuotteet peräisin häkeissä kasvatetuista eläimistä. Tällaisia vaatimuksia sovellettaisiin kaikkiin EU:n markkinoilla kaupan pidettyihin tuotteisiin, myös tuontituotteisiin, noudattamalla täysimääräisesti EU:n kansainvälisiä velvollisuuksia.

Vaihtoehdon 2 ja 3 osalta liittymisneuvotteluja käyvät maat voisivat sisällyttää maataloutta ja eläinten hyvinvointia käsitteleviin kohtiin hanke-ehdotuksia, joihin voi kuulua myös asteittaista häkkien käytöstä luopumista koskevia hankkeita, hyödyntämällä esimerkiksi liittymistä valmistelevaa tukivälinettä (IPA) ⁽⁴⁹⁾. Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline (NDICI – Globaali Eurooppa) ⁽⁵⁰⁾ on muiden EU:n ulkopuolisten maiden, mukaan lukien EU:n naapurimaat, käytettävissä oleva rahoitusväline.

4. PÄÄTELMÄT JA TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Komissio toteaa eurooppalaisen kansalaisaloitteen ”End the Cage Age” perusteella seuraavaa:

”End the Cage Age” -kansalaisaloite on osoitus siitä, että yhteiskunnassa pidetään tarpeellisena kieltää tiettyjen tuotantoeläinten pitäminen häkeissä. Tutkimustieto tukee tätä toivetta. Kansalaisaloite on yhdenmukainen komission tästä asiasta käymien keskustelujen kanssa. Komissio sisällyttää kansalaisaloitteen tavoitteet osaksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja Pellolta pöytään -strategian täytäntöönpanoa.

Komissio aikoo erityisesti esitellä vuoden 2023 loppuun mennessä lainsäädäntöehdotuksen asteittaisesta häkkien käytöstä luopumisesta ja lopulta sen kieltämisestä kokonaan kaikkien kansalaisaloitteessa mainittujen eläinlajien ja -ryhmien osalta (munintakanat, emakot, vasikat, kanit, nuoret kanat, siitoskanat, viiriäiset, ankat ja hanhet) osana suunniteltua eläinten hyvinvointia koskevan EU:n lainsäädännön tarkistamista EFSA:n lausuntojen, vaikutustenarvioinnin tulosten ja julkisen kuulemisen perusteella määritettävien edellytysten (mukaan lukien siirtymäkauden pituus) mukaisesti.

Komissio ottaa tässä yhteydessä huomioon saatavilla olevan tutkimusnäytön, arvioinnin sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristöön liittyvistä näkökohdista, muuttuvat tarpeet ja kuluttajien odotukset. Nämä osatekijät otetaan huomioon määritettäessä siirtymäkauden kohtuullista pituutta ja siirtymää helpottavia liitännäistoimia ja tukitoimenpiteitä. Komissio arvioi erityisesti, voisiko ehdotettu lainsäädäntö tulla voimaan vuodesta 2027 alkaen.

⁽⁴⁹⁾ Tiivistelmä – liittymistä valmisteleva tukiväline

⁽⁵⁰⁾ factsheet-mff-multiannual-financial-framework-v09_en.pdf

Koska EU on merkittävä elintarvikkeiden tuoja, sillä on myös yhteiskunnallinen vastuu tuomistaan tuotteista. EU jatkaa ja tehostaa siksi kahdenvälisiä ja monenvälisiä toimiaan eläinten hyvinvoinnin lisäämiseksi kolmansissa maissa. Komissio arvioi vaikutustenarvioinnissa eri vaihtoehtoja ongelman ratkaisemiseksi, kuten EU:n sääntöjä vastaavien sääntöjen tai vaatimusten määrittämistä tuontituotteille ja/tai merkintävaatimusta (WTO:n sääntöjen mukaisesti). Tarkoituksena on ottaa huomioon EU:n kansalaisten pyynnöt ja tarve yhdenmukaistetulle EU:n tason ratkaisulle sisämarkkinoiden suojelemiseksi.

Komissio hyväksyy ja jatkaa tai panee täytäntöön erityisiä tukitoimenpiteitä kestävän ja taloudellisesti toteutettavissa olevan siirtymän helpottamiseksi keskeisillä asiaankuuluvilla politiikanaloilla, joita ovat esimerkiksi YMP, kauppa, tutkimus ja innovointi.

LIITE

KANSALAISSALOITTEEN ”END THE CAGE AGE” MENETTELYIHIN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT

Asetuksen (EU) N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan ja 10 artiklan nojalla komissio rekisteröi tämän kansalaisaloitteen 11. syyskuuta 2018 ja julkaisi asiaankuuluvat tiedot verkossa olevassa rekisterissään osoitteessa https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2018/000004_fi

Komission rekisteriin kirjatut kansalaistoimikunnan jäsenet tulevat seuraavista jäsenvaltioista: Tšekki, Saksa, Kreikka, Ranska, Italia, Alankomaat ja Puola.

Aloite rekisteröitiin englannin kielellä. Sen otsikko, aihe ja tavoitteet julkaistiin EU:n kaikilla virallisilla kielillä.

Lomakkeet, joiden avulla kansalaiset ilmaisivat tukensa tälle aloitteelle, sisälsivät kansalaisaloitteesta annetun asetuksen mukaisesti aloitteen otsikon, aiheen ja tavoitteet sekä linkin verkossa olevaan rekisteriin, jotta ihmisillä oli saatavillaan tarkempia tietoja.

Kaksitoista kuukautta kestänyt keruu-aika alkoi rekisteröintipäivänä ja päättyi 11. syyskuuta 2019. Kun asianomaiset kansalliset viranomaiset olivat tarkistaneet kerätyt tuenilmaukset, järjestäjät toimittivat aloitteen ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten antamat todistukset komissiolle 2. lokakuuta 2020 asetuksen 9 artiklan mukaisesti.

Järjestäjät keräsivät kynnsarvon ylittävän määrän päteviä tuenilmauksia ennätyskellisesti 18 jäsenvaltiossa. Todistuksissa ilmoitetut lukumäärät on esitetty alla olevassa taulukossa:

Jäsenvaltio	Allekirjoittajien lukumäärä	Kynnsarvo, jonka on ylityttävä vähintään seitsemässä jäsenvaltiossa, jotta aloite voidaan hyväksyä
Itävalta	20 403	13 500
Belgia	62 397	15 750
Bulgaria	17 986	12 750
Kroatia	12 498	8 250
Kypros	1 610	4 500
Tšekki	49 219	15 750
Tanska	47 336	9 750
Viro	3 560	4 500
Suomi	32 716	9 750
Ranska	89 600	55 500
Saksa	474 753	72 000
Kreikka	9 003	15 750
Unkari	2 550	15 750
Irlanti	14 646	8 250
Italia	90 085	54 750
Latvia	3 631	6 000
Liettua	8 449	8 250
Luxemburg	5 510	4 500
Malta	1 694	4 500

Alankomaat	153 958	19 500
Puola	54 039	38 250
Portugali	13 948	15 750
Romania	8 308	24 000
Slovakia	29 413	9 750
Slovenia	3 553	6 000
Espanja	85 756	40 500
Ruotsi	46 378	15 000
Yhdistynyt kuningaskunta (*)	54 114	54 750
Yhteensä	1 397 113	

(*) Keruu-aika päättyi 11. syyskuuta 2019. Yhdistyneen kuningaskunnan lomakkeella toimitetut tuenilmaukset voitiin ottaa huomioon, sillä ne tarkastettiin ja vahvistettiin ennen kuin Yhdistynyt kuningaskunta erosi Euroopan unionista.

Koska aloite rekisteröitiin ennen 1. tammikuuta 2020, tuenilmausten keruuseen ja tarkastamiseen sekä pätevän aloitteen toimittamiseen komissiolle sovellettiin asetusta (EU) N:o 211/2011. Komission tämän jälkeen suorittamaan kansalaisaloitteen tutkintaan ja komission vastaukseen, joka esitetään tässä tiedonannossa, sovelletaan eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta annettua asetusta (EU) 2019/788, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2020 (ja jolla korvattiin ja kumottiin asetus (EU) N:o 211/2011).

Komissio tapasi aloitteen järjestäjät 30. lokakuuta 2020. Komissiota edustivat varapuheenjohtaja Věra Jourová, komission jäsen Stélla Kyriakídou ja ryhmä kansalaisaloitteen aiheeseen liittyvien yksiköiden ylempiä virkamiehiä.

Järjestäjille annettiin mahdollisuus esitellä aloite Euroopan parlamentissa järjestetyssä julkisessa kuulemisessa 15. huhtikuuta 2021 asetuksen (EU) 2019/788 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti (*). Komissiota edustivat varapuheenjohtaja Věra Jourová sekä komission jäsenet Stélla Kyriakídou ja Janusz Wojciechowski.

(*) Julkista kuulemista oli aloitteen järjestäjien suostumuksella lykätty covid-19-pandemian vuoksi, ja se järjestettiin etäyhteyden välityksellä eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta annetussa asetuksessa (EU) 2019/788 säädettyjen keruu-, tarkastus- ja tutkintavaiheiden määräaikoja koskevista väliaikaisista toimenpiteistä covid-19:n leviämisen vuoksi 15. heinäkuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/1042 (EUVL L 231, 17.7.2020, s. 7) mukaisesti.